

Informace, dezinformace a informační etika VIII

PhDr. Jiří Stodola, PhD.

Dělení etiky

- Normativní
- Deskriptivní
- Metaetika

Normativní etika

- Deontologická – povinnost
- Teleologická – následky
- Ctností – dispozice subjektu k mravnému jednání

Deontologická etika

- Heteronomní – etika zákona
- Autonomní – Immanuel Kant

Zákon

- Ustanovení rozumu, příkaz
- Teoretický rozum konstatuje, deskripce
- Praktický rozum přikazuje, preskripce skutků orientovaných na cíl

- Věčný zákon – Bůh řídí svět
- Přirozený zákon – odvozen z věčného, prohlášen díky lidské přirozenosti a jejích bytostných sklonů
- Lidské zákony – konkretizace přirozeného zákona

Řád přirozeného zákona

- Principy – společné a zvláštní, zvláštní jsou nutnými závěry ze společných principů (Desatero 4.-10)
Příkazy odvozené z principů obecným rozumem – právo národů
- Příkazy odvozené rozumem zákonodárce – lidský zákon
- Odvozené rozumem moudrých jako vzdálenější závěry z přirozeného zákona – mravní zkušenost lidstva

Nejobecnější principy přirozeného zákona

- 1. Konat dobro a varovat se zla (synderesis).
- 2. Jednat tak, jací jsme (ve své esenci).
- 3. Jednat jako člověk, tj. ve shodě s rozumem.
- 4. Milovat Boha nade všechno.
- 5. Milovat bližního.
- 6. Nikomu nepůsobit zlo.

Přirozené sklony

- Zachovat sám sebe (sklon společný všem tvorům).
- Zachovat druh (sklon společný všem živočichům).
- Specificky lidská dobra – poznat pravdu o Bohu a žít ve společnosti.

- Zákony informační etiky – Floridi, Severson

Zákon a svoboda

- Zákon – nucení
- Svoboda – opak nucení

- Zákon nutí špatné lidi, dobří jednají v souladu s ním dobrovolně
- Heteronomní zákon se autonomizuje

Autonomní deontologická etika

- Dobrá vůle jedná v souladu se zákonem
- Většina etiky heteronomní – eudaimonismus, konsekvencialismus
- Třeba heteronomní etika – zákon může být jen v jednajícím subjektu

Zásady praktického rozumu

- Maxima – zásada řídící konkrétní život člověka
- Praktický zákon – zásada platící obecně

Příkazy zákona

□ Imperativy

- hypotetický, je podmíněný z vnějšku, všeobecně platný podmíněně
 - Kategorický, daný zevnitř, nepodmíněně platný, abstrahující od objektu, který určuje vůli
-
- „Jednej tak, aby maxima tvojí vůle mohla vždy zároveň platit jako princip všeobecného zákonodárství.“

Svoboda

- Postulát morálky je svoboda, imperativem se nemusíme řídit, řídíme se jím dobrovolně, svoboda umožňuje odpovědnost
- Morálka a právo – morálka autonomní s kategorická, právo heteronomní (ukládá ji společnost člověku) a hypotetické (vynucené sankcemi)